

Audit

SC Veendam

Auditteam Voetbal en Veiligheid

0-meting | december 2011

Audit

SC Veendam

Auditteam Voetbal en Veiligheid

0-meting | december 2011

In opdracht van

Het Auditteam Voetbal en Veiligheid

Met dank aan

SC Veendam

Gemeente Veendam

Openbaar Ministerie Groningen

Regiopolitie Groningen

Illustraties en vormgeving

Marcel Grotens (Bureau Beke)

Onderzoeksteam en rapportage

Henk Ferwerda

Tom van Ham

Henk de Man

André Oudendag

Siert Vos

© Arnhem, december 2011

Inhoudsopgave

1	Inleiding	5
2	Club, supporters en incidenten	7
3	Samenwerking rondom voetbalveiligheid	8
4	Inzet rondom voetbal per organisatie getypeerd	9
5	De BVO onder de loep	11
6	Hoofdpijnen veiligheidsbeleid	14
7	Aandachtspunten veiligheidsbeleid vanuit de veiligheidspartners	15
8	Club- en gemeentespecifiek	16
9	Samenvatting en conclusies	17
	Bijlage - verantwoording Audit	18

1. Inleiding

Van Auditteam Voetbalvandalisme naar Auditteam Voetbal en Veiligheid

In 2003 stelde het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties het landelijk Auditteam Voetbalvandalisme in, dat op grond van artikel 2a van het Instellingsbesluit van 13 augustus 2003 (en gewijzigd op 15 december 2006) de volgende taakstelling kreeg:

- bij ingrijpende incidenten van voetbalvandalisme in Nederland een kortlopend feitenonderzoek te doen;
- onderzoek te verrichten naar het voorkómen van incidenten.

Daarnaast was het op grond van art. 3 in het (gewijzigd) Instellingsbesluit mogelijk om onderzoek te verrichten op verzoek van de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK), of op verzoek van de burgemeester van de betreffende regio, waar zich ingrijpende incidenten voordeden (in overleg met BZK). Ook kon het Auditteam op eigen initiatief besluiten tot het verrichten van onderzoek (eveneens in overleg met BZK).

Het onderzoek richtte zich op de lokale 'voetbalvierhoek', bestaande uit gemeente, politie, Openbaar Ministerie (OM) en de Betaald voetbalorganisatie (BVO). Het Auditteam Voetbalvandalisme deed vijf jaar lang actief onderzoek en sloot in 2008 af met een eindrapport.

Sinds eind april 2009 is het voorzitterschap van het Auditteam Voetbalvandalisme overgenomen door Annemarie Jorritsma en is de naam van het Auditteam gewijzigd in het Auditteam Voetbal en Veiligheid. De overige leden van het Auditteam zijn: Gerard Beelen, Henk Wooldrik, Gerrie Ruijs, Mirjam Salet en Peter van Zunderd. De Interdisciplinaire stuurgroep voetbalvandalisme en voetbalgeweld heeft in 2008 de taken van het Auditteam geherformuleerd.

De hoofddoelstelling van het nieuwe Auditteam is om de komende twee jaar op grond van audits concreet advies en aanbevelingen te geven aan de lokale voetbalvierhoek over de aanpak van voetbalvandalisme en voetbalgeweld. Samen met de betrokken partijen wordt de (tussen)balans opgemaakt. Hierbij ligt de focus op de voortgang van de landelijke beleidsprioriteiten op lokaal niveau. Ook zal in kaart worden gebracht hoe de veiligheidsorganisatie en de fysieke infrastructuur zijn afgestemd op het profiel van de supporters en op het risiconiveau van de wedstrijden. Net als in het verleden zullen grootschalige incidenten rondom het voetbal – op eigen initiatief of indien daartoe wordt verzocht – ook in onderzoek worden genomen. De onderzoeken en audits worden uitgevoerd door een onderzoeksteam, bestaande uit onderzoekers en praktijkdeskundigen.

Werkwijze bij een audit

Door het onderzoeksteam wordt tweemaal een wedstrijdbezoek afgelegd, waarbij geobserveerd wordt aan de hand van een observatielijst. Tijdens de wedstrijdbezoeken worden diverse korte interviews met stewards, thuis- en uitsupporters, politiefunctionarissen en functionarissen in de commandokamer afgenomen. De wedstrijden worden zowel vanuit de 'clublijn' als vanuit de 'politielijn' bekeken. Daarnaast vinden per organisatie (groeps)interviews plaats met vertegenwoordigers van partijen uit de lokale vierhoek. Tot slot worden relevante documenten, zoals het veiligheidsconvenant, draaiboeken en uitdraaien van het VVS bestudeerd c.q. geanalyseerd.¹ Het geheel mondt uit in een openbare rapportage.

Uitgangspunten omtrent veiligheid

Veiligheid is een essentiële factor voor het bestuur van een voetbalclub: sfeer en veiligheid zijn basisvoorwaarden. Sfeer en veiligheid helpen bij het aantrekken van supporters en sponsors. Zodra de veiligheid op een acceptabel niveau is gebracht, kunnen redelijke wensen van (fanatieke) supporters worden ingewilligd. De veiligheid bij voetbalwedstrijden wordt in onderlinge samenhang bepaald door supporters (aard en aantal), de veiligheidsorganisatie, de fysieke infrastructuur en veiligheidsmaatregelen. Voetbalveiligheid vergt dan ook samenspel in de vierhoek van gemeente, politie, OM en BVO.

Voor zover mogelijk worden ook (vertegenwoordigers van) de supporters in de afstemming met de BVO betrokken, doch zij bepalen niet (mede) het beleid.

¹. Zie voor de onderzoeksverantwoording de bijlage.

2. Club, supporters en incidenten

- 2.1 SC Veendam is in 1894 opgericht onder de naam *Look Out*. In 1974 ontstond de huidige naam van de club. De BVO speelt in het Gjaltema-stadion aan de Langeleegte met een capaciteit van 6.500 toeschouwers. Doorgaans – op twee seizoenen na – komt de BVO uit in de Jupiler League. Het stadion is in beheer van de gemeente.
- 2.2 De thuiswedstrijden van SC Veendam worden gemiddeld door 2.000 toeschouwers bezocht. De supporters komen met name vanuit de omgeving van de stad Veendam naar het stadion om wedstrijden te bezoeken. De BVO kent circa tien probleemsupporters, die zich nadrukkelijk profileren. Van een echte harde kern is evenwel geen sprake; de supporters zijn goed aanspreekbaar.
- 2.3 Bij het in beeld brengen van de probleemsupporters wordt gezien de aard van de problematiek geen gebruikgemaakt van de methodiek 'Hooligans in Beeld'. Probleemsupporters maken zich schuldig aan kleine delicten en houden zich niet aan de huisregels van SC Veendam (drugsgebruik). In totaal zijn er blijkens het Voetbalvolgsysteem (VVS) vier stadionverboden; dit zijn allemaal landelijke stadionverboden (peildatum 29 maart 2012).
- 2.4 De BVO kent twee georganiseerde supportersgroepen, te weten de Supportersvereniging Veendam en de zogenaamde Veendam Fanatics. Laatstgenoemde supportersgroep is betrokken bij sfeeracties en staat om het effect van deze sfeeracties te bevorderen sinds maart 2011 op de Noord-tribune; tot die tijd moedigde deze supportersgroep de spelers aan vanachter het doel. De supporters komen samen in één supportershome. Hier hangt een gemoedelijke sfeer.
- De communicatie tussen de club en de supportersverenigingen is goed. Zo is er onder andere overleg in de vorm van forumavonden, die twee maal per jaar georganiseerd worden, en onderhouden stewards contact met de supporters in het supportershome. Vanwege gebrek aan financiële middelen ontbreekt het aan een sociaal preventief supportersproject.
- 2.5 In het afgelopen jaar (meetmoment 29 maart 2012) hebben tijdens thuiswedstrijden vier relatief lichte incidenten waarbij supporters van SC Veendam betrokken waren, plaatsgevonden. Het meest voorname incident is de belaging van een spelersbus na afloop van de wedstrijd tegen streekrivaal FC Emmen. Van ernstige incidenten is geen sprake. Tijdens uitwedstrijden is komen incidenten niet voor.
- 2.6 Thuiswedstrijden van SC Veendam worden geclassificeerd als een A-, B- of C-wedstrijd. In de praktijk kent de BVO geen C-wedstrijden; twee wedstrijden (FC Emmen en SC Cambuur) zijn als B-wedstrijd geclassificeerd, waarbij een verplichte auto- en/of buscombi geldt. De overige wedstrijden gelden als A-wedstrijd. Tijdens deze wedstrijden komen bezoekende supporters per auto en bus (vrij vervoer) naar het stadion. Daarbij is sprake van kruisende supportersstromen, wat overigens niet tot problemen leidt.

3. Samenwerking rondom voetbalveiligheid

3.1 De samenwerking tussen BVO, gemeente, Openbaar Ministerie (OM) en politie is goed. Op ambtelijk niveau zijn er verschillende overleggen tussen de betrokken partijen, waarbij rekening gehouden wordt met elkaars standpunten en belangen. Hieronder geven we de overleggen die periodiek gevoerd worden weer.

- Vier keer per jaar wordt onder regie van de BVO een veiligheidsoverleg georganiseerd. Dit overleg vindt plaats voorafgaand aan het seizoen, tijdens en na de winterstop en na afloop van het seizoen.
- Circa één maal per maand komen de BVO, gemeente en politie bij elkaar om meerdere wedstrijden door te spreken (wedstrijdoverleg). Soms wordt dit overleg per e-mail afgedaan.
- Een aantal weken voorafgaand aan een wedstrijd bespreken de voetbalcoördinator (politie), de adviseur Veiligheid (gemeente) en de veiligheidscoördinator (BVO) deze in detail. Hierbij is een vertegenwoordiger van de Supportersvereniging Veendam aanwezig.
- Twee weken voorafgaand aan de wedstrijd hebben BVO en politie een vooroverleg met de tegenpartij. Daarnaast wordt circa vijf keer per jaar overlegd over het regime bij uitwedstrijden (regime, inzet stewarding en inzet politie).
- Binnen de politie is er intern tactisch overleg.
- Op de wedstrijddag is er intern operationeel overleg bij de politie.
- Na afloop van een risicowedstrijd (B-categorie) wordt er altijd kort gezamenlijk geëvalueerd.

3.2 In Veendam is geen voetbaldriehoek; de burgemeester is derhalve niet betrokken bij voetbalgerelateerde overleggen. Wel brengt de adviseur Veiligheid het voetbalconvenant in in de driehoek, waarna deze wordt vastgesteld.

Het voetbalconvenant wordt ondertekend door de burgemeester, de Hoofdofficier van Justitie, de chef Basiseenheid, de voorzitter van de BVO en de voorzitter van de Supportersvereniging Veendam. Dit convenant is gebaseerd op het model dat men in Groningen hanteert; de adviseur Veiligheid bekijkt jaarlijks of het convenant aanpassing behoeft.

3.3 Ten behoeve van de veiligheidsverklaring organiseert de BVO eenmaal per jaar een ontruimingsoefening in samenwerking met de brandweer. De resultaten van deze oefening worden teruggekoppeld naar de gemeente. Multidisciplinaire oefeningen vinden niet plaats.

4. Inzet rondom voetbal per organisatie getypeerd

4.1 De veiligheidsorganisatie van de BVO is momenteel als volgt:

- Binnen de BVO zijn geen betaalde krachten actief bezig met veiligheid. De veiligheidscoördinator voert zijn werkzaamheden – al 23 jaar – uit naast een betaalde baan bij de politie (niet-executief) en is hier tussen de tien en vijftien uur per week mee bezig. Uitwedstrijden worden waargenomen door een vervanger.
- De veiligheidscoördinator valt onder verantwoordelijkheid van de Algemeen Directeur. Voor investeringen is de veiligheidscoördinator afhankelijk van het bestuur, daar hij zelf geen budget ter beschikking gesteld heeft gekregen. Investeringen in veiligheid worden door het bestuur echter weinig op eigen initiatief en met name onder druk van andere partijen gedaan.
- Onder de bovenkant van de veiligheidsorganisatie bevindt zich een pool van 60 stewards. Daarnaast worden 10 EHBO'ers en 25 tot 30 stagiairs van het Alfa College ingezet. Stewards voeren hun werkzaamheden uit op vrijwilligersbasis en ontvangen geen enkele vergoeding. De inzet bij een wedstrijd bedraagt ongeacht de risicoclassificatie 50 stewards.
- Recentelijk heeft de veiligheidscoördinator aangegeven met ingang van volgend seizoen zijn werkzaamheden neer te leggen. Inmiddels heeft de BVO een nieuwe veiligheidscoördinator aangetrokken (zie 5.2).

4.2. De briefing van de stewards is een standaardbriefing die wordt ondersteund door *hand-outs* en de briefing vindt getrappt plaats. De veiligheidscoördinator verzorgt de briefing aan de hoofdstewards; de hoofdstewards briefen vervolgens de stewards in het stadion. De briefing wordt bijgewoond door de hoofdstewards, brandweer, EHBO'ers en politiemedewerkers. Stadionverboden komen tijdens de briefing aan bod, maar lijken bij de medewerkers onvoldoende bekend te zijn.

4.3 Bij de politie is de inzet en dus het aantal betrokken personen wisselend en afhankelijk van de risico-inschatting van de wedstrijd. Op basis van de interviews en draaiboeken kan het volgende over de politie-inzet gezegd worden:

- Tijdens A-wedstrijden zet de politie maximaal zes man politiepersoneel in;
- Tijdens B-wedstrijden wordt maximaal zestien man politiepersoneel ingezet, waaronder eventueel twee hondengeleiders en twee beredenen;
- De BVO kent geen C-wedstrijden.

In totaal kent de BVO op basis van de risicoanalyse voorafgaand aan het huidige seizoen vijftien A-wedstrijden en twee B-wedstrijden; bij de B-wedstrijden wordt een combi opgelegd. Wedstrijden verlopen vanuit het oogpunt van veiligheid goed met een – bij B-wedstrijden – volgens partijen soms meer dan noodzakelijk lijkende politie-inzet (waaronder de inzet van beredenen). Het bejegeningprofiel van de politie richting supporters is laagdrempelig en vriendelijk.

- 4.4 De briefing van de politie wordt door de voetbalcoördinator verzorgd. In de briefing is onvoldoende aandacht voor scenariobeschrijvingen rondom calamiteiten en opschaling. Bezijden de voetbalcoördinator – die aanwezig is in de commandoruimte – bevindt politiepersoneel zich tijdens de wedstrijd in de stadionomgeving en is op afroep beschikbaar; tijdens de briefing ontvangen zij onvoldoende concrete opdrachten. Stadionverboden lijken onvoldoende bekend te zijn.
- 4.5 Vanuit het OM vervult de gebiedsofficier de taken van de voetbalofficier. Tijdens wedstrijden van de BVO is het OM niet vertegenwoordigd. Dit heeft met name te maken met het feit dat de voetbalofficier naast SC Veendam ook FC Groningen in portefeuille heeft. Gezien de aard en omvang van de problematiek in Groningen ligt de focus van de voetbalofficier met name bij deze club. De voetbalofficier ondersteunt, indien gewenst, telefonisch bij wedstrijden.
- 4.7 Binnen de gemeente is – naast de burgemeester als eindverantwoordelijke voor de openbare orde en veiligheid – een adviseur Veiligheid betrokken bij het uitzetten van het beleid rondom voetbal. Rondom formele besluiten (bijvoorbeeld rondom een combiregeling) heeft de adviseur Veiligheid vanuit de gemeente de regie; vanzelfsprekend worden deze besluiten wel door de burgemeester ondertekend.

5. De BVO onder de loep

- 5.1 SC Veendam heeft de beschikking over een pool van 60 stewards, die in het bezit zijn van de blauwe pas van de KNVB. De kwaliteit van de stewards is matig. Gemiddeld worden tijdens een wedstrijd 50 stewards ingezet. Daarnaast wordt gebruikgemaakt van stagiairs van het Alfa College. Deze stagiairs lijken op basis van observaties tijdens de wedstrijden echter onvoldoende concrete opdrachten te krijgen.
- 5.2 De veiligheidscoördinator van de BVO heeft voor de winterstop aangegeven zijn werkzaamheden, na 23 jaar, per volgend seizoen neer te leggen. In zijn kielzog zal ook een aantal stewards de club verlaten. Aanvankelijk waren er zorgen hoe de BVO de veiligheid het volgende seizoen zou garanderen; inmiddels is duidelijk dat de club een vervanger heeft aangetrokken waarin de partijen vertrouwen hebben.
- 5.3 SC Veendam heeft circa 800 seizoenskaarthouders en wedstrijden worden gemiddeld door 2.000 personen bezocht. Toegangskarten zijn vanaf €15 los verkrijgbaar; de losse kaartverkoop start op de wedstrijddag vanaf 18h30 bij de ingangen naar het stadion, tenzij – en dat is incidenteel het geval – beperkende maatregelen van kracht zijn. Indien personen in bezit zijn van de Jupiler League Fankaart, ontvangen zij €2 korting.
- 5.4 Over de fysieke infrastructuur rondom en in het stadion is het volgende op te merken:
- De bewegwijzering naar het stadion is onvoldoende. Vanuit de richting Zwolle is de bewijzering naar het stadion met slechts twee borden aangegeven. Verder wordt de route binnen de bebouwde kom enkel aangegeven met kleine bordjes, die in het donker slecht waarneembaar zijn.
 - Het stadion is in 1954 gebouwd en in 1998 voor het laatst gerenoveerd. Anno 2012 verkeert het stadion in een redelijke staat. Een hekwerk rondom het stadion fungeert als fysieke afscheiding. Het stadion zelf is, met uitzondering van het bezoekersvak, niet in sectoren verdeeld. Het gehele stadion is voorzien van zitplaatsen.
 - Supporters komen lopend, fietsend en met de auto naar het stadion. De parkeergelegenheid is voldoende, zowel voor thuis- als uitsupporters. Uitsupporters parkeren bij A-wedstrijden echter veelal in het nabijgelegen centrum van de stad.
 - De bussluis bevindt zich aan de korte zijde van het stadion. De bussluis is voorzien van hekwerk waarbij geen zichtscheiding is aangebracht. Na de tourniquets worden uitsupporters in de daarvoor bestemde zone correct en adequaat gefouilleerd.
 - Bezoekende supporters worden naar de bussluis geleid via een weg die voor de hoofdingang van het stadion langsloopt. Er is derhalve sprake van kruisende supportersstromen. De aan- en afvoer van bezoekende supporters vergt derhalve bijzondere aandacht in verband met de veiligheid.

- Het bezoekersvak is gelegen nabij de Noord-tribune waar de Veendam Fanatics zich ophouden. De afscheiding tot het veld bestaat uit een ijzeren hekwerk voorzien van punten. Dit hekwerk schrikt af, maar zal bij een incident geen standhouden. Daarnaast lijkt het relatief gemakkelijk om vanuit het uitvak richting de Zuid-tribune uit te breken.
 - Achter het uitvak zijn de kassa, toiletten en horeca gesitueerd. De kassa en horecaruimte zijn netjes ingericht en de service is goed. De toiletvoorzieningen zijn echter niet hygiënisch en bieden te weinig privacy. Tevens ontbreekt het aan vuilnisbakken. Hierdoor neemt de hoeveelheid afval tijdens de wedstrijd in dit gebied toe.
 - Het bezoekersvak heeft een capaciteit van 400 personen en geeft een goed zicht over het veld. Het is de vraag of de ingang – die tevens als nooduitgang fungeert – de veiligheid van bezoekende supporters tijdens een calamiteit of incident voldoende kan garanderen.
 - Er zijn voldoende faciliteiten voor de aanwezige supporters. Aan de korte zijde van het stadion is een supportershome ingericht. De sfeer in het supportershome is gemoedelijk.
- 5.5 De commandoruimte is op de Zuid-tribune gesitueerd en geeft een goed overzicht over het gehele stadion.
- De ruimte bestaat uit twee compartimenten, één voor de BVO en één voor de politie. Het clubgedeelte wordt bemenst door drie personen (een video-observant en twee personen die de camerabeelden uitkijken). De politie is met drie personen in de commandoruimte aanwezig. Zij hebben de beschikking over één monitor waarop camerabeelden worden weergegeven. De aansturing van deze monitor ligt bij een video-observant van de BVO. Toegang tot de commandoruimte is voor onbevoegden tijdens de wedstrijd mogelijk.
 - Het stadion beschikt binnen en buiten het stadion over vijf digitale camera's. De camerabeelden zijn van beperkte kwaliteit; zo is het niet mogelijk om supporters herkenbaar in beeld te brengen. Daarnaast ontbreekt zicht op bijvoorbeeld de aanrijroute van bezoekende supporters.
 - Bij een eventuele hectische situatie of bij een incident of incidenten op meerdere plaatsen is het de vraag of de huidige opstelling van de commandoruimte voldoet. Een oefening kan deze vraag beantwoorden.
- 5.6 Het stadion verkeert in een redelijke staat. We benoemen een aantal aandachtsc.q. verbeterpunten:
- De stoelen in het uitvak bleken tijdens de wedstrijdbezoeken nat te zijn en niet schoon. Hierdoor gingen bezoekende supporters op de stoelen staan, wat tot gevaarlijke situaties kan leiden.
 - Door de ligging van het bezoekersvak nabij de Noord-tribune, waar de fanatiekere aanhang van SC Veendam zich ophoudt, kunnen supportergroepen verbaal en in gebaar gemakkelijk contact met elkaar maken. Daarnaast ligt in en rondom het stadion voldoende materiaal om mee te gooien.

- De commandoruimte geeft een goed overzicht over het stadion. De kwaliteit van het camerasysteem is echter onvoldoende. Daarnaast is bijvoorbeeld het uitvak – als gevolg van gebrekkige verlichting – onvoldoende helder in beeld te brengen.
- 5.7 Binnen de club zijn verschillende maatregelen ter beheersing van ongewenst supportersgedrag getroffen. Hieronder worden zij puntsgewijs benoemd:
- Ter vermaak van de supporters is er binnen het stadioncomplex een supportershome, waar supporters voor en na de wedstrijd en tijdens de rust terecht kunnen. Daarnaast wordt tijdens de rust vermaak op het veld geboden in de vorm van een penaltybokaal. Op deze wijze hoopt de BVO tevens de jeugd meer bij de club te betrekken.
 - Tijdens de wedstrijden is de consumptie van alcohol toegestaan. Het gebruik van softdrugs wordt gedoogd. Softdrugs worden echter ingenomen wanneer ze bij foullering worden aangetroffen. Harddrugs zijn niet toegestaan.
 - In het verleden zaten de veiligheidscoördinator en de Algemeen Directeur gezamenlijk in een commissie stadionverboden. Momenteel is de veiligheidscoördinator van de BVO bezig een commissie stadionverboden met een bredere vertegenwoordiging op te zetten.
- 5.8 Foullering
- De uitsupporters worden vanuit het bussenvak richting het uitvak gebracht en worden direct achter de tourniquets op correcte wijze gefouilleerd door de aanwezige stewards.
- 5.9 De BVO is in 2012 gestart met een aantal maatschappelijke activiteiten die voor een breder maatschappelijk draagvlak moeten zorgen. Zo wil de BVO komend jaar een voetbaltoernooi – met een finale in het eigen stadion – organiseren in zeven Oost-Groningse gemeenten en worden de banden met amateurclubs in de regio aangehaald. Zo geven spelers onder andere clinics bij diverse amateurverenigingen. Als gevolg van de financiële situatie van de BVO, kent deze momenteel geen sociaal preventief supportersproject.

6. Hoofdlijnen veiligheidsbeleid

- 6.1 De vergunning wordt eens per jaar op grond van de APV voor een heel seizoen verleend. Het is een standaardvergunning waarin een aantal algemene voorwaarden zijn opgenomen (onder andere met betrekking tot het vooroverleg voor wedstrijden in competitieverband). Voor oefenwedstrijden moet apart een vergunning worden aangevraagd.
- 6.2 Eenmaal per jaar komen de politie, BVO en gemeente bij elkaar om de risico-inschaling van wedstrijden te bespreken. De risico-inschatting wordt gemaakt door de politie en is gebaseerd op de (onderlinge) historie (VVS), bronnen binnen de BVO en politie-informatie.
- 6.3 Vanuit de politie kijkt men bij het vaststellen van de politie-inzet voor een wedstrijd naar de historie tussen beide clubs, informatie op internet en informatie die men van het Regionaal Informatie Knooppunt (RIK) ontvangt. Doorgaans zijn partijen te spreken over de inzet en werkwijze van de politie. In enkele gevallen bestaan twijfels over de noodzaak een B-wedstrijd als dusdanig te categoriseren; dit gebeurt volgens partijen te veel op basis van historische informatie en te weinig op grond van het actuele informatiebeeld.
- 6.4 Het lokale voetbalconvenant is sinds dit jaar – op voorstel van het OM – gebaseerd op het convenant dat in Groningen wordt gehanteerd. Jaarlijks wordt het convenant door de adviseur Veiligheid van de gemeente tegen het licht gehouden. Vervolgens wordt het convenant getekend door de chef basiseenheid (politie), de burgemeester (gemeente), de Hoofdofficier van Justitie (OM), de voorzitter van de BVO en de voorzitter van de supportersvereniging.
- 6.5 Tijdens de wedstrijd zelf is er sprake van meerdere veiligheidsmaatregelen (zie ook foullering) en afspraken:
- De BVO heeft de eindverantwoordelijkheid en bepaalt wat er in het stadion gebeurt, de politie daarbuiten. De politie is niet zichtbaar, maar wel in burger, in het stadion aanwezig.
 - De politie probeert afwijkend gedrag van supporters vroegtijdig te signaleren om verdere escalatie te voorkomen. Zo wordt op wedstrijddagen bijvoorbeeld preventief aandacht besteed aan personen die zich schuldig maken aan openbare dronkenschap. Mensen die in en rondom het stadion worden aangehouden, worden naar het nabijgelegen politiebureau gebracht. Zaken worden vervolgens door de reguliere dienst in Groningen afgehandeld.

7. Aandachtspunten veiligheidsbeleid vanuit de veiligheidspartners

7.1 De aanpak van veiligheidsvraagstukken rondom voetbalwedstrijden vraagt samenwerking en afstemming tussen private (BVO) en publieke partijen (gemeente, OM en politie). In algemene zin zijn de veiligheidspartners positief over de onderlinge samenwerking. Hieronder benoemen we een aantal aandachtspunten:

- Verschillende partijen geven aan dat de BVO in een aantal gevallen commerciële belangen – mede door de financiële problemen – zwaarder laat wegen dan de veiligheidsbelangen. Veiligheid lijkt bij het bestuur van de BVO dan ook te weinig prioriteit te hebben. Het ontbreken van voldoende investeringen in veiligheid heeft voor de politie het afgelopen jaar tot hinder geleid.
- Als gevolg van de slechte financiële situatie van de club wordt enkel wanneer dit niet anders kan of dit bestuurlijk wordt afgedwongen in veiligheid geïnvesteerd. Tevens zijn personen uitsluitend op vrijwilligersbasis actief bij de BVO. Dit is onder andere terug te zien in de kwaliteit van de stewarding en het camerasysteem.
- De veiligheidscoördinator heeft zelf geen budget ter beschikking; derhalve is hij niet voldoende in staat om zelfstandig beslissingen op veiligheidsgebied te nemen.
- Het vertrek van de veiligheidscoördinator van SC Veendam heeft ervoor gezorgd dat ook meerdere stewards met ingang van volgend seizoen niet meer beschikbaar zullen zijn voor de BVO. Dit bericht leidde tot zorgen bij de overige partijen. Inmiddels heeft de BVO een opvolger voor de vertrekkende veiligheidscoördinator gevonden. Deze zal een nieuwe structuur op gaan zetten, waarbij studenten van het ROC vertrekkende stewards zullen vervangen. De veiligheid in en rondom het stadion lijkt daarmee voor volgend seizoen voldoende gegarandeerd.
- Bij het opstellen van een risicoanalyse wordt vooral gekeken naar informatie uit het verleden (historie), terwijl actuele informatie minder zwaar wordt gewogen. Sommige partijen hebben daardoor het idee dat een club ten onrechte te lang in een risicocategorie blijft hangen.
- Op grond van de APV wordt repressief opgetreden tegen supporters die zich misdragen. In preventieve zin ontbreekt het aan maatregelen; een preventief supportersproject wordt door de politie en BVO gemist.
- De voetbalofficier heeft zowel FC Groningen als SC Veendam in portefeuille. Gezien het feit dat de aard en omvang van de problematiek in Groningen aanmerkelijk groter zijn, richt de aandacht van de voetbalofficier zich met name op deze BVO. De politie geeft aan een regelmatig contact met het OM te missen.
- Oefeningen worden enkel uitgevoerd ten behoeve van het verkrijgen van de veiligheidsverklaring. Ondanks een verplichting daartoe in het convenant, vindt er geen jaarlijkse multidisciplinaire oefening plaats.

8. Club- en gemeentespecifiek

- 8.1 In het seizoen 2009/2010 heeft de club problemen om aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Op 12 mei 2010 wordt het faillissement van de BVO uitgesproken, maar hiertegen wordt succesvol in beroep gegaan. Dankzij het succesvol lanceren van een reddingsplan, is de BVO ook nu nog in het betaald voetbal actief. Er blijft echter sprake van een nijpende financiële situatie, waardoor investeringen in veiligheid vrijwel niet op eigen initiatief gebeuren. Bovendien worden dergelijke investeringen pas gedaan wanneer dit niet anders kan, bijvoorbeeld om de veiligheidsverklaring veilig te stellen of er bestuurlijke dwang wordt uitgeoefend vanuit de gemeente. In incidentele gevallen heeft de gemeente kleine, maar noodzakelijke reparaties binnen het stadion gefinancierd omdat de BVO dit niet kon betalen.

9. Samenvatting en conclusies

- 9.1 SC Veendam voetbalt in één van de oudste stadions van Nederland. Thuis- en uitsupporters worden op correcte en vriendelijke wijze ontvangen, waarbij opgemerkt dient te worden dat de sanitaire faciliteiten in het bezoekersvak onvoldoende zijn. Verder hebben bezoekende supporters in het uitvak dezelfde faciliteiten als het thuispubliek, met uitzondering van de mogelijkheid tot het nuttigen van alcohol.

De BVO verkeert al meerdere jaren in financieel zwaar weer. Partijen hebben begrip voor de financiële situatie waarin de BVO zich bevindt en de gevolgen die dit heeft voor de maatregelen die de BVO kan treffen. De samenwerking tussen de gemeente, BVO, politie en OM is goed. Er vindt geregeld overleg plaats en er zijn korte onderlinge lijnen.

- 9.2 Op basis van de uitgevoerde audit zijn er enkele aandachtspunten te benoemen, die achtereenvolgens met een verwijzing naar de betreffende paragraaf in het rapport worden aangegeven:

- Jaarlijks bekijkt de adviseur Veiligheid van de gemeente het convenant. Andere partijen lijken hier (te) beperkt bij betrokken. Het is wenselijk dat ook zij jaarlijks bekijken of de inhoud van het voetbalconvenant nog voldoet dan wel aangepast moet worden (3.2);
- Eenmaal per jaar vindt er een ontruimingsoefening plaats in samenwerking met de brandweer. Het ontbreekt aan multidisciplinaire oefeningen. Hierdoor is bijvoorbeeld onduidelijk of in geval van incidenten of calamiteiten de huidige opstelling van de commandoruimte voldoet. Het behoeft derhalve aanbeveling om – conform de aanwijzing in het convenant – een multidisciplinaire oefening te organiseren (3.3, 5.5, 7.1).
- Stadionverboden lijken bij politiepersoneel en stewards onvoldoende bekend. Tevens lijken medewerkers van politie en BVO die tijdens voetbalwedstrijden in dienst zijn, onvoldoende concrete opdrachten te ontvangen (4.2, 4.4).
- Het uitvak biedt goed zicht op het veld. De sanitaire voorzieningen van het bezoekersvak zijn door gebrek aan hygiëne en privacy echter niet gastvrij. Tevens ligt dit vak nabij de Noord-tribune, waar de fanatiekere aanhang van de BVO zich ophoudt. Supportersgroepen kunnen hierdoor verbaal en in gebaar makkelijk met elkaar in contact komen (5.4, 5.6).
- De BVO heeft beperkte financiële armslag. Medewerkers zijn op vrijwilligersbasis actief bezig met veiligheid en investeringen op dit gebied worden enkel onder druk van buiten gedaan. De kwaliteit van de veiligheidsorganisatie staat hierdoor onder druk. Dit is onder andere terug te zien in de matige kwaliteit van de stewarding en het camerasysteem dat van onvoldoende kwaliteit is en aanpassing behoeft (5.5, 5.6, 7.1, 8.1).
- De BVO kent twee wedstrijden van de B-categorie. Het is de vraag of deze risicoclassificaties voldoende feitelijk kunnen worden onderbouwd en of de gepleegde inzet rondom B-wedstrijden in verhouding is met de daadwerkelijke veiligheidsrisico's (4.3, 6.3, 7.1).

Bijlage – verantwoording Audit

Geïnterviewde personen

Henk van der Goot (Politie)	Voetbalcoördinator
Rob Haye (Gemeente)	Adviseur Veiligheid
Poppe Kloen (BVO)	Veiligheidscoördinator
Rianne Wildeman (OM)	Officier van Justitie

Geraadpleegde documenten

Convenant Betaald Voetbal SC Veendam
Draaiboek SC Veendam – FC Zwolle
Draaiboek SC Veendam – Fortuna Sittard
Draaiboek SC Veendam – Almere City FC
Draaiboek SC Veendam – Go Ahead Eagles
Notulen overleg
Plattegrond Stadion SC Veendam
VoetbalVolgSysteem (VVS): uitsluitingen, thuisgedrag en uitgedrag

Observaties en activiteiten

Wedstrijdbezoek SC Veendam – FC Zwolle (18 november 2011)
met als aandachtspunten:

- Wedstrijdvoorbepreking met de scheidsrechter
- Briefing stewards
- Commandoruimte
- Bezoekersvak
- De Noord-tribune
- Fouillering supporters
- Aankomst en vertrek bezoekende supporters

Wedstrijdbezoek SC Veendam – Fortuna Sittard (2 december 2011)
met als aandachtspunten:

- Briefing politie
- Commandoruimte
- De Noord-tribune
- Bezoekersvak
- Fouillering supporters
- Supportershome
- Aankomst en vertrek bezoekende supporters

